

kommuner i Øjeblikket ikke er ringere stillet økonomisk, end de var, før Krigen udbrød, og er kommet igennem Krigsaarene uden at rejse Laan til Driftsudgifter, uden at have Underskud at skulle slaas med i Fremtiden. Derimod maa det erkendes, at vore Købstadkommuner, ligesom Staten og ligesom alle andre Kommuner, ogsaa Amtskommunerne, har maattet optage betydelige Laan i Krigsaarene, men ikke Laan til Dækning af Dyrtidsudgifter, ikke Laan til Understøttelser, ikke Laan til Driftsudgifter, men Laan til Nyanlæg. En Del af disse Nyanlæg bestaar i nye Gasværker, Elektricitetsværker og andre indtægtgivende Foretagender. Naar man derfor skal opgøre, hvor meget Kommunernes Gæld er steget i disse Aar, maa man dog nødvendigvis ogsaa tage i Betragtning, i hvor høj Grad Pengene er blevet anvendt til indtægtgivende Foretagender. Nu er det saa, at vore Gas- og Elektricitetsværker som Regel ikke alene forrenter sig driftsmæssig, men ogsaa i nogen Grad er kommet ind paa at bidrage til Forrentning af saadanne Summer, som er anvendt til ikke-indtægtgivende Formaal. Men selv om man nu holder sig alene til det, der virkelig giver Indtægt, vil det vise sig, at disse nye Anlæg har aftaget saa store Dele af de optagne Laan, at man ikke behøver at nære Frygt i den Anledning.

Det maa imidlertid erkendes, at i samme Tidsrum er der ogsaa laant Penge til andre Formaal, saasom til Opførelse af Skoler, Arresthuse og Sygehuse, til Brolægning, Vejarbejder og lignende, alt sammen Foretagender, som ikke giver Indtægt, og som man altsaa maa regne med i Fremtiden at skulle skabe Ekstraindtægter for at kunne forrente og afdrage paa betryggende Maade. Der er blevet fremsat den Opfattelse, ogsaa af Statsgældsdirektøren, at naar Købstæderne bygger, bygger de alt for flot, der er for megen Luksus i Forbindelse med det Byggeri, som foretages, og jeg maa sige, at paa det Punkt er jeg ikke helt uenig med dem, der fremsætter Kritik. Men man maa erindre, at Kommunerne som Regel slet ikke er Herre over, *hvorledes* de vil bygge, naar de bygger offentlige Bygninger. Jeg erindrer saaledes, at vi hjemme hos os havde et gammelt Arresthus. Regelmæssigt hvert Aar klagede Fængselstilsynet over, at Arresthuset ikke var tilfredsstillende og opfordrede, os til at bygge et nyt. Endelig da Retsreformen blev gennemført, nødvendiggiordes Opførelsen af et nyt Arresthus, men ikke saa

snart havde vi vedtaget det, saa stillede alle Autoriteterne, Statens Sundhedsautoriteter, Statens Fængselsvæsen i Forening med en Hær af Arkitekter, Ingeniører og andre interesserede, med meget store Fordringer til dette Arresthus' Udstyrelse, og Enden paa Historien blev, at en lille By paa 12000 Indbyggere, meget imod sin Villie og sit Ønske, maatte bygge et Ting- og Arresthus til over 1 Mill. Kr. Naar man fra Statens Autoriteters Side stiller Krav om, at vi skal bygge dette eller hint, og at vi skal bygge det paa denne eller hin Maade, har man ikke Løv til fra den samme Stats, ganske vist fra en anden Embedsmands, Side at bebrejde os, at vi bygger for flot og for dyrt.

Ganske den samme Historie som her nævnt har vi haft paa adskillige andre Omraader. Vi byggede en lille Forskole med kun 4 Klasseværelser, hvor der skulde gaa nogle Smaapiger mellem 7 og 9 Aar, men der var ingen Gymnastiksal i Forbindelse med Skolen. Vi mente, man kunde bruge Legepladsen om Sommeren og et ikke videre flot udstyret Rum om Vinteren. Men da vi af Gymnastikinspektøren og Undervisningsministeriet blev gjort opmærksomme paa, at det ikke gik an, men at vi maatte have en Gymnastiksal, skred vi ogsaa til Opførelse af en saadan. Efter de gældende Regler for kommunale Gymnastikhuse skulde der bygges en meget stor Sal, som nu mest benyttes af Gymnastikforeninger til voksne Menneskers Gymnastikundervisning og saa for øvrigt til Møder, og i denne Sal kommer saa 20—25 Smaapiger paa 7 Aar og gør Gymnastik nogle Gange om Ugen. Det er fuldkommen latterligt, at man skal have saa store, kostbare Lokaler staaende og opvarme dem til Brug for nogle Smaabørn nogle ganske faa Timer om Ugen. Jeg synes, man fra Autoriteternes Side skulde tage Forholdene lidt i Betragtning og undersøge, hvorledes et Lokale bør være, efter at man har faaet at vide, hvad det skal benyttes til.

Vi havde for et Par Aar siden Ønske om at udvide vort Alderdomshjem, fordi en Del af vore gamle Mennesker boede ude i Byen under ret uheldige Forhold. Vi indsendte vore Planer og fik dem kaserede tilbage med Besked om, at der skulde bygges anderledes, der skulde være bredere Gange og andre Ting, som fordyrede Byggeriet betydeligt. Hvis vi havde bygget saaledes, som man herinde fra ønskede, vilde hver Person, vi kunde faa ind paa Alderdomshjemmet udover dem, vi